

De actoren in het SCAFFOLD- ePortfolio

Een analyse vanuit het gegevensbeschermingsrecht

Lisse Van Acker, Simon Verschaeve, Clara Wasiak¹, Eva Lievens

Mei 2022

¹ Correspondentie: Clara.Wasiak@UGent.be.

EXECUTIVE SUMMARY²

Het gegevensbeschermingsrecht legt, in het kader van de verwerking van persoonsgegevens, aan bepaalde actoren (met name ‘verwerkingsverantwoordelijken’ en ‘verwerkers’) verplichtingen op en kent aan andere (met name ‘betrokkenen’) rechten toe. Aangezien het gebruik van het SCAFFOLD-ePortfolio voor opleidingsdoeleinden onvermijdelijk de verwerking van persoonsgegevens vereist, is het van fundamenteel belang om na te gaan wie gehouden is tot de naleving van welke verplichting.

De eerste stap bestaat uit het achterhalen van de juiste kwalificatie van iedere actor betrokken bij het gebruik van het SCAFFOLD-ePortfolio. Enkel een juiste kwalificatie zal immers leiden tot een correcte naleving van het gegevensbeschermingsrecht en het risico op inbreuken en sancties beperken.

Dit rapport stelt een kwalificatie van de hoedanigheden van de betrokken actoren voorop die o.i. het meest passend lijkt in het licht van de aard en de doelstelling van de verwerking van persoonsgegevens in het SCAFFOLD-ePortfolio zoals deze redelijkerwijze te verwachten is. Indien de praktijk afwijkt van de hypothesen en aannames in dit rapport, kunnen de juridische gevolgtrekkingen verschillen.

ACTOR	HOEDANIGHEID
Opleiding	
<i>Opleidingsinstelling</i>	<ul style="list-style-type: none"><u>Verwerkingsverantwoordelijke:</u> De Vlaamse universiteiten en hogescholen beschikken op grond van artikel II.18, §1 over een impliciete juridische bevoegdheid voor het verwerken van persoonsgegevens voor zover die noodzakelijk is voor de uitoefening van de aan hen toegekende opleidingstaak. De opleidingsinstelling bepaalt het <i>waarom</i> en <i>hoe</i> van de verwerking. Het is immers aan hen om het initiatief te nemen tot verwerkingen met het oog op het verwezenlijken van feedback- en leerdoeleinden. Iedere opleidingsinstelling is daarbij vrij te kiezen op welk ePortfolio zij hiervoor beroep wenst te doen en verschaft haar studenten/begeleiders de nodige instructies en gebruikshandleidingen om de uniformiteit van de opleiding te bewaren. De opleidingsinstelling stelt aldus het doel van en de middelen voor de verwerking vast, waardoor zij optreedt als verwerkingsverantwoordelijke in het licht van de AVG.
<i>Opleidingsbegeleiders</i>	<ul style="list-style-type: none"><u>Verbonden met de verwerkingsverantwoordelijke:</u> Aangezien de Europese regelgever de voorkeur geeft de instantie zelf als verwerkingsverantwoordelijke te beschouwen, en niet een specifieke persoon binnen die instantie, worden de opleidingsbegeleiders niet in eigen persoon verantwoordelijk gehouden voor de verwerkingen die zij uitvoeren in naam en onder verantwoordelijkheid van de opleidingsinstelling. De opleidingsbegeleiders maken, in die zin, deel uit van de opleidingsinstelling die finaal optreedt als verwerkingsverantwoordelijke.<u>Betrokkene:</u> Ongetwijfeld zullen persoonsgegevens van de opleidingsbegeleiders worden verwerkt bij het gebruik van het SCAFFOLD-ePortfolio (vb. om hen toegang te geven tot de nodige account van studenten, of om verleende feedback te loggen etc.), waardoor zij in dat opzicht een betrokkene zijn die over een aantal rechten beschikt ter bescherming van zijn of haar persoonsgegevens.

² Deze executive summary vat de belangrijkste conclusies van het rapport samen, en bevat derhalve niet alle details en bronverwijzingen.

Stage	
<i>Werkplek</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Verwerker/verwerkingsverantwoordelijke:</u> Doorgaans zal de werkplek een van de opleidingsinstelling te onderscheiden rechtspersoon zijn die persoonsgegevens verwerkt ten behoeve en volgens de instructies van de opleidingsinstelling. Bijgevolg treedt de werkplek op als verwerker, met wie een verwerkersovereenkomst gesloten moet worden. <p>Daarentegen, voor zover de werkplek een universitair ziekenhuis is dat onder eenzelfde rechtspersoon ageert als de verbonden universiteit of indien de werkplek door en in de opleidingsinstelling wordt georganiseerd, is niet voldaan aan één van de vereisten om in aanmerking te komen als verwerker. In dit opzicht zal het universitair ziekenhuis samen met de verbonden universiteit optreden als verwerkingsverantwoordelijke. Of dit als één verwerkingsverantwoordelijke, dan wel twee gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken is, zal afhangen van de concrete regeling in de praktijk.</p>
<i>Praktijkbegeleiders</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Verbonden met de verwerker:</u> Er wordt een analoge redenering gemaakt met de situatie van de opleidingsbegeleiders (t.o.v. de opleidingsinstelling), waardoor de praktijkbegeleider wordt beschouwd als deel uitmakend van de werkplek-verwerker. De praktijkbegeleider verwerkt persoonsgegevens in naam en onder verantwoordelijkheid van de werkplek, waardoor aan hem geen gegevensbeschermingsrechtelijke verantwoordelijkheden worden toegekend in eigen naam. • <u>Betrokkene:</u> Ongetwijfeld zullen persoonsgegevens van de praktijkbegeleiders worden verwerkt bij het gebruik van het SCAFFOLD-ePortfolio (vb. om hen toegang te geven tot de nodige account van studenten, of om verleende feedback te loggen, etc.), waardoor zij in dat opzicht een betrokkene zijn die over een aantal rechten beschikt ter bescherming van zijn of haar persoonsgegevens.
<i>Zorgvragers (en hun begeleiders)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Betrokkene:</u> De zorgvragers (en hun begeleiders) met wie de student gedurende de stage in aanraking komt, verwerken zelf geen persoonsgegevens, maar vormen het voorwerp van de verwerking. Concrete feedback en zelfreflectie in de context van gezondheidszorgopleidingen is immers zelden of nooit volledig anoniem met betrekking tot de persoonsgegevens van de zorgvrager waarop de casus betrekking heeft.
Zorgverlener in opleiding	
<i>Student</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Verbonden met de verwerkingsverantwoordelijke:</u> Er wordt een analoge redenering gemaakt met de opleidingsbegeleiders, waardoor de zorgverlener in opleiding, in zijn hoedanigheid als student, wordt beschouwd als deel uitmakend van de opleidingsinstelling-verwerkingsverantwoordelijke voor zover hij/zij persoonsgegevens verwerkt in zijn/haar hoedanigheid als student. De voorkeur om de instantie zelf als verwerkingsverantwoordelijke aan te duiden, beperkt zich immers niet tot de relatie werkgever-werknemer. Ook de relatie tussen een vereniging en haar leden komt in aanmerking. Zo zijn studenten te beschouwen als een lid van de opleidingsinstelling. • <u>Betrokkene:</u> Er worden talrijke persoonsgegevens over de student/stagiair verwerkt binnen het ePortfolio. Naast de vereiste basisgegevens voor organisatorische redenen, is het doel van het ePortfolio immers om de prestaties van de stagiair tijdens zijn stage te superviseren en te beoordelen en zijn competentiegroei in beeld te brengen. Gelinkt aan zijn/haar persoonlijk profiel op het ePortfolio, maken dit inherent persoonsgegevens uit.

<p><i>Stagiair</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Verbonden met de verwerker:</u> Net zoals voor de praktijkbegeleiders, wordt de zorgverlener in opleiding, in zijn hoedanigheid als stagiair, beschouwd als deel uitmakend van de werkplek-verwerker. De stagiair verwerkt persoonsgegevens in naam en onder verantwoordelijkheid van de werkplek, waardoor aan hem/haar geen gegevensbeschermingsrechtelijke verantwoordelijkheden worden toegekend in eigen naam. • <u>Betrokkene:</u> Er worden talrijke persoonsgegevens over de student/stagiair verwerkt binnen het ePortfolio. Naast de vereiste basisgegevens voor organisatorische redenen, is het doel van het ePortfolio immers om de prestaties van de stagiair tijdens zijn stage te superviseren en te beoordelen en zijn competentiegroei in beeld te brengen. Gelinkt aan zijn/haar persoonlijk profiel op het ePortfolio, maken dit inherent persoonsgegevens uit.
<p>Peers</p>	
<p><i>Medestudenten</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Verbonden met de verwerkingsverantwoordelijke:</u> Er wordt een analoge redenering gemaakt met de student, waardoor ook de medestudenten, in hun hoedanigheid als student, worden beschouwd als deel uitmakend van de opleidingsinstelling-verwerkingsverantwoordelijke voor zover zij persoonsgegevens verwerken in hun hoedanigheid als student. Deze voorkeur om de instantie zelf als verwerkingsverantwoordelijke aan te duiden, beperkt zich immers niet tot de relatie werkgever-werknemer. Ook de relatie tussen een vereniging en haar leden komt in aanmerking. Zo zijn studenten te beschouwen als een lid van de opleidingsinstelling. • <u>Betrokkene:</u> Het is mogelijk dat bij het delen van informatie, bespreken van casussen of geven van peer-feedback ook persoonsgegevens verwerkt worden over de medestudent. In dat opzicht kan de medestudent dus ook betrokkene zijn die over een aantal rechten beschikt ter bescherming van zijn/haar persoonsgegevens.
<p><i>Mede-stagiair</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Verbonden met de verwerker:</u> Net zoals voor de stagiair, worden de mede-stagiars, in hun hoedanigheid als stagiair, beschouwd als deel uitmakend van de werkplek-verwerker. De mede-stagiair verwerkt persoonsgegevens in naam en onder verantwoordelijkheid van de werkplek, waardoor aan hem/haar geen gegevensbeschermingsrechtelijke verantwoordelijkheden worden toegekend in eigen naam. • <u>Betrokkene:</u> Het is mogelijk dat bij het delen van informatie, bespreken van casussen of geven van peer-feedback ook persoonsgegevens verwerkt worden over de mede-stagiair. In dat opzicht kan de mede-stagiair dus ook betrokkene zijn die over een aantal rechten beschikt ter bescherming van zijn/haar persoonsgegevens.
<p>Overige actoren</p>	
<p><i>IT-provider</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Verwerker:</u> Indien de IT-provider ook de rol van uitbater van het ePortfolio op zich neemt, zal deze een verwerker zijn in het licht van de AVG voor de verwerking van persoonsgegevens voor opleidingsdoeleinden. De verwerkingen gebeuren immers ten behoeve van de opleidingsinstelling die het doel en middelen vaststelt. Beide partijen moeten een verwerkersovereenkomst sluiten om de onderlinge relatie en context van de verwerking vorm te geven. • <u>Verwerkingsverantwoordelijke:</u> De IT-provider blijft verwerkingsverantwoordelijke voor de verwerkingen van persoonsgegevens voor eigen doeleinden en verwerkingen die de opleidingsdoeleinden te buiten gaan. Denk bijvoorbeeld aan de verwerkingen ter optimalisatie van het platform.